

Správa o činnosti Správca zálohového systému za prvý polrok 2023

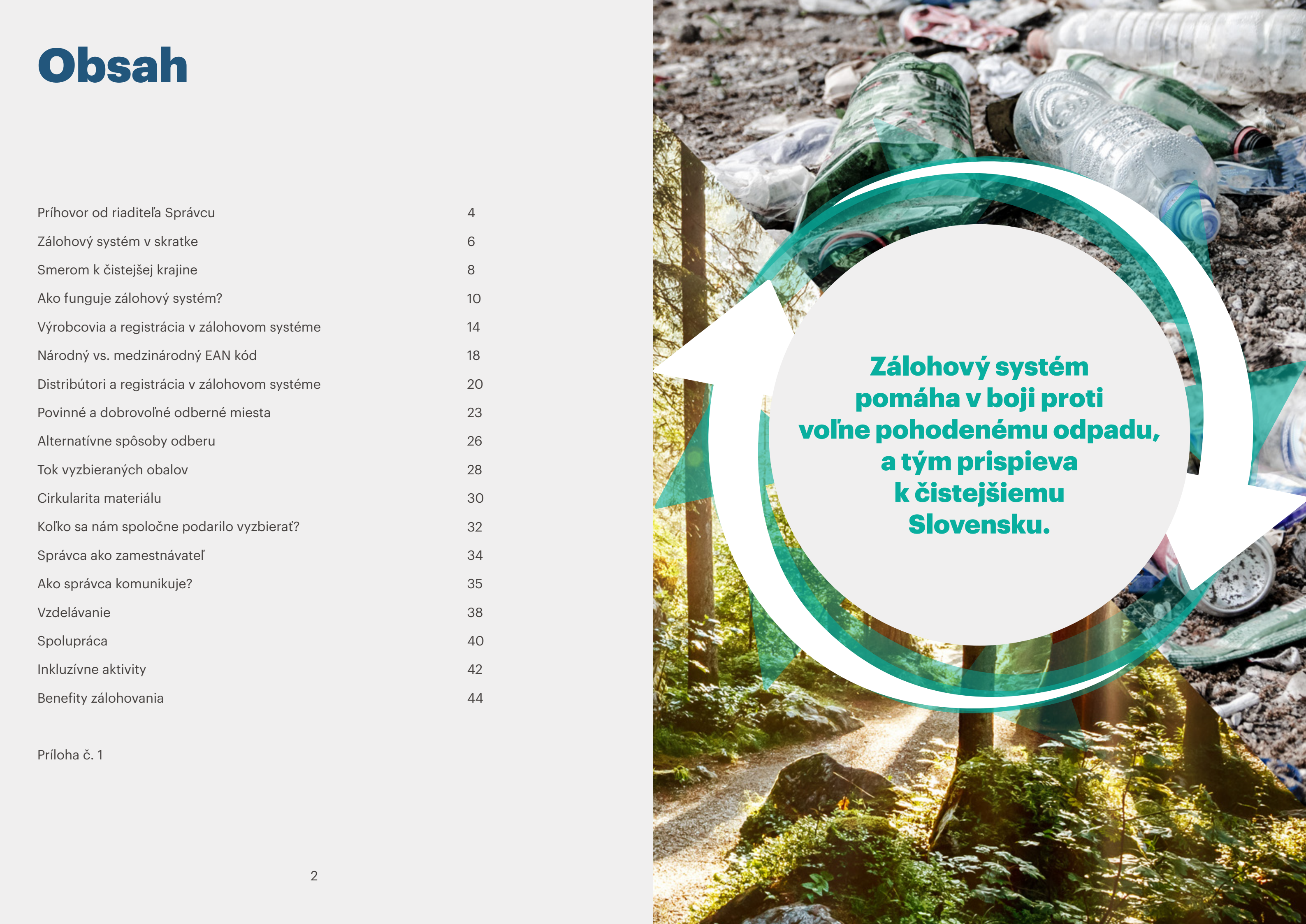

SPRÁVCA ZÁLOHOVÉHO SYSTÉMU n. o.
spravcazaloh.sk

Obsah

Príhovor od riaditeľa Správcu	4
Zálohový systém v skratke	6
Smerom k čistejšej krajine	8
Ako funguje zálohový systém?	10
Výrobcovia a registrácia v zálohovom systéme	14
Národný vs. medzinárodný EAN kód	18
Distribútori a registrácia v zálohovom systéme	20
Povinné a dobrovoľné odberné miesta	23
Alternatívne spôsoby odberu	26
Tok vyzbieraných obalov	28
Cirkularita materiálu	30
Koľko sa nám spoločne podarilo vyzbierať?	32
Správca ako zamestnávateľ	34
Ako správca komunikuje?	35
Vzdelávanie	38
Spolupráca	40
Inkluzívne aktivity	42
Benefity zálohovania	44

Príloha č. 1

**Zálohový systém
pomáha v boji proti
voľne pohodenému odpadu,
a tým prispieva
k čistejšiemu
Slovensku.**

PRÍHOVOR OD RIADITEĽA SPRÁVCU

Prvý polrok roku 2023 je dobrou príležitosťou na ohliadnutie sa za uplynulými šiestimi mesiacmi a v širšom kontexte aj za uplynulým rokom.

Toto obdobie nás naplňa hrdosťou a odhodlaním. Hrdosťou na to, že môžeme byť súčasťou rozvíjajúceho sa príbehu úspešného zálohovania na Slovensku. Zároveň sme plní odhodlania neustále rozvíjať a vylepšovať tieto procesy.

Tešíme sa z výsledkov slovenského zálohového systému. **Za uplynulý polrok sa na Slovensku vyzbieralo takmer 500 miliónov zálohovaných jednorazových obalov.** To nám dáva pozitívne vyhliadky na splnenie zákonom stanoveného **cieľa: do konca roka 2023 dosiahnuť 80-percentnú návratnosť** zálohovaných plastových fliaš a plechoviek od nápojov.

To by nebolo možné bez podpory verejnosti. Bez presvedčenia, že zber použitých obalov je nevyhnutnou a užitočnou súčasťou nášho spoločného úsilia o čistejšie okolie – v obciach, v uliciach miest, na lúkach, v lesoch a pri vodných plochách. Všade tam, kde sa bežne pohybujeme a kde sa chceme potešiť pohľadom na kultúrne a prírodné dedičstvo Slovenskej republiky, nie odvracať pohľad od záplavy voľne pohodeného odpadu.

Za fungujúcim systémom sa skrýva aj štátom rozumne nastavený regulačný rámec a podpora zo strany Ministerstva životného prostredia. Za úspešnosť

systému vďačíme aj dobre riadenej komunikácii a spolupráci zakladateľov slovenského zálohového systému – výrobcov a obchodníkov. V neposlednom rade pracovnému nasadeniu zamestnancov zálohového systému.

A ako budeme pokračovať?

Robíme všetko preto, aby bol zálohový systém ešte efektívnejší.

Pridávame nové odberné miesta, aby sme sa dokázali ešte viac priblížiť spotrebiteľom. Zameriavame sa pritom na oblasti Slovenska, kde nemá spotrebiteľ vo svojom blízkom okolí možnosť zálohovať alebo kde je z hľadiska vyťaženia existujúcich odberných miest nutné posilnenie lokality.

Chceme, aby bol náš systém **dostupnejší pre hendikepovaných spoluobčanov.** Naše odberné miesta sme podrobili testovaniu hendikepovanými užívateľmi a spoločne s obchodníkmi sme pripravili sériu odporúčaní, ako odberné miesta vylepšiť a s akými nastaveniami otvárať nové.

Počas tohto leta spúšťame pilotný projekt **v spolupráci so správami národných parkov.** Na území národných parkov umiestnime špeciálne zberné nádoby. Cez ne vyzbierané obaly podporia zníženie voľne pohodeného odpadu, a zároveň darované zálohy priamo prispievajú na obnovu a rozvoj parkov.

Na letných festivaloch a koncertoch využívame našu prítomnosť na zdôrazňovanie potreby ochrany životného prostredia aj v čase zábavy. Littering nás všetkých predsa pripravuje aj o čistejšiu prírodu, a preto máme zodpovednosť voči nej aj sebe samým.

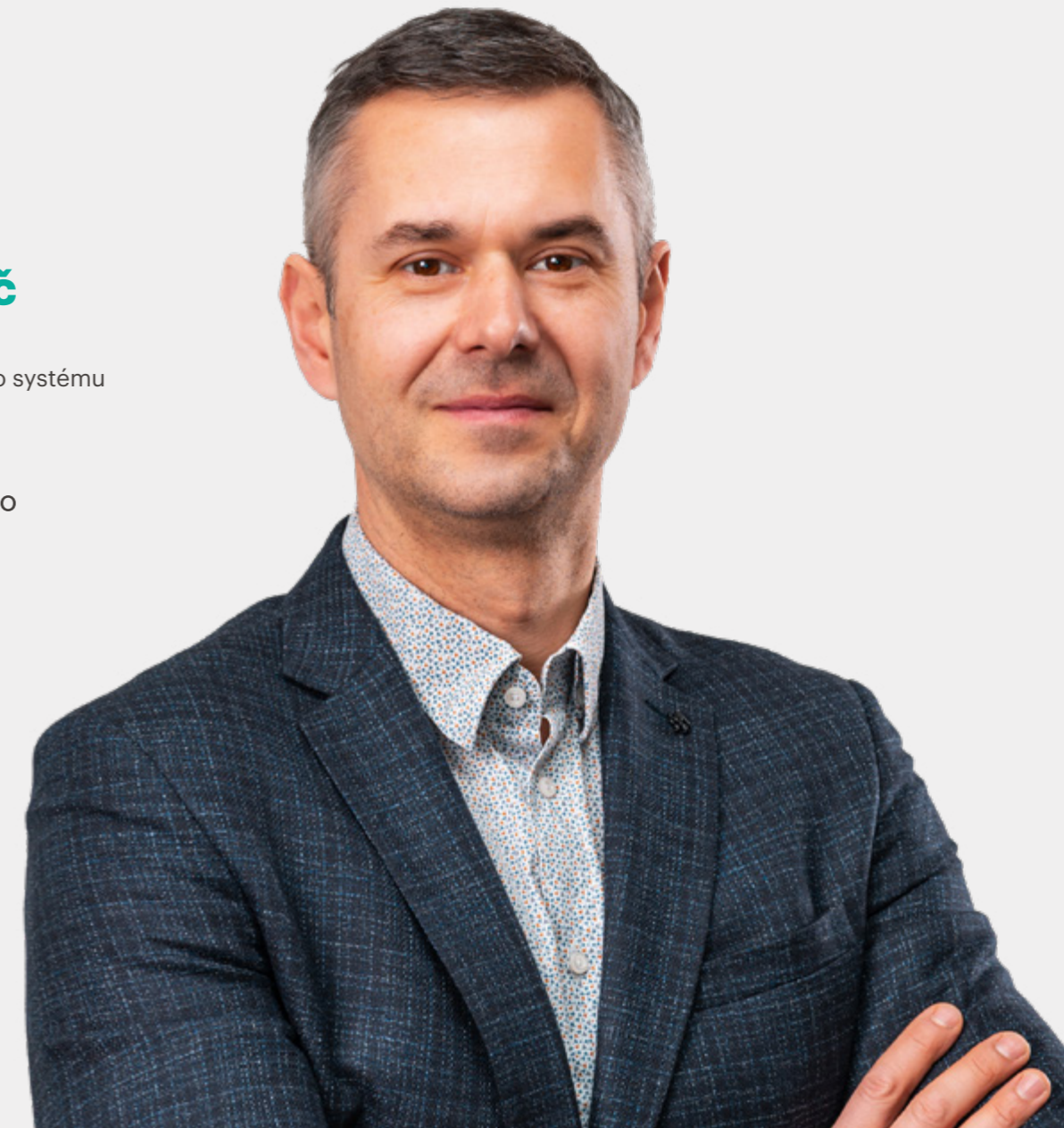
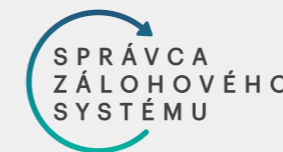
V komunikácii témy zálohovania s mladými nám pomôže **nová tvár našej reklamnej kampane, Vratko Štupel.** Zároveň otvárame novú kapitolu vzdelávania so školami, aby sme naučili mladé generácie

zmýšľať ekologicky od malička. Práve oni sú budúcnosťou našej planéty. Súčasťou našich plánov na najbližšie obdobie je tiež úprava a modernizácia triediacej linky, aby vytriedený odpadový materiál určený na ďalšie spracovanie bol ešte čistejší a dal sa lepšie ekologicky zhodnotiť. **Medzi novinky patrí aj nový medzi-sklad v Strečne a prekladisko vo Svite a Zvolene,** čím sa podporuje ekologickejšia preprava vyzbieraných obalov.

Úspešný príbeh zálohovania na Slovensku pokračuje a ostáva nám ho len neustále vylepšovať a modernizovať. To všetko by nebolo možné bez inšpirácie a skúseností z iných krajín, kde so zálohovaním začali oveľa skôr. Našou úlohou je však robiť aj niečo navyše, a to pomáhať štátom Európskej únie, ktoré zálohové systémy zavádzajú, alebo ešte len plánujú zaviesť. Sme dvojnásobne hrdí na naše výsledky aj na to, že naša cesta a naše riešenia sú vzorom a príkladom. Je to nielen inšpirujúce a povzbudzujúce, ale aj zaväzujúce.

Marián Āč

generálny riaditeľ
Správcu zálohového systému

ZÁLOHOVÝ SYSTÉM V SKRATKE

Správcomi zálohového systému na Slovensku sa v roku 2021 podarilo sformovať kroky vedúce k spusteniu zálohovania plastových fliaš a plechoviek tak, aby systém plne fungoval od 1. januára 2022. Vďaka tomuto úsiliu sme o krok bližšie k čistejšej krajine. Aké sú základné informácie o zálohovom systéme?

Čo je zálohový systém?

Je to moderný prostriedok rozšírenej zodpovednosti výrobcov, ktorý prostredníctvom zberu jednorazových nápojových obalov zapája všetkých do boja s voľne pohodeným odpadom a mobilizuje k ochrane životného prostredia.

Prečo sa na Slovensku zaviedol zálohový systém?

Slovensko sa zaviazalo zvýšiť množstvo zberu nápojových obalov na 90 %, a to už v roku 2025. Na základe skúseností krajín, kde zálohovanie už roky funguje, je toto zvýšenie možné len cez zálohový systém. Systémom triedeného zberu sa darilo vyzbierať približne 60 % plastových fliaš, o plechovkách nemáme exaktné dáta. Zálohovanie tak dáva šancu vyzbierať viac materiálu vyššej kvality na recykláciu a jeho opätovné využitie v nových obaloch, znížiť voľne pohodený odpad a šetriť prírodné zdroje.

Odkedy funguje na Slovensku zálohový systém?

Od 1. januára 2022.

Ktoré obaly sa zálohujú?

Zálohujú sa všetky jednorazové plastové fľaše a plechovky od nápojov s objemom 0,1 l až 3 l. Na každej zálohovanej fľaši či plechovke je symbol „Z“ v recyklačných šípkach a text „ZÁLOHOVANÉ“. Nápoje legislatíva definuje ako „kvapalnú požívatinu, ktoré obsahujú viac ako 80 % vody a sú schopné uspokojiť fyziologickú potrebu vody, delia sa na alkoholické a nealkoholické“.

Zálohujú sa teda jednorazové plastové fľaše a plechovky nápojov, ako sú minerálne vody, sladené nápoje, ovocné šťavy, ľadové čaje, energetické nápoje, pivo, víno či miešané alkoholické nápoje.

Nezálohujú sa obaly od mlieka, nápojov s obsahom mlieka, sirupov a alkoholických nápojov s obsahom alkoholu nad 15 %. Rovnako sa nezálohujú obaly od potravín,

ktoré nie sú nápojmi, ako je olej či ocot.

Ako spoznám zálohovaný obal?

V blízkosti čiarového kódu je na každom obale veľké „Z“ v recyklačných šípkach a text „ZÁLOHOVANÉ“.

Aká je výška zálohu?

15 eurocentov a je rovnaká pre všetky plastové fľaše aj plechovky od nápojov.

Kedy dostane spotrebiteľ záloh späť?

Pri vrátení zálohovaného obalu na odberné miesto. Obal je možné vrátiť do odberného automatu – „zálohomatu“ alebo zodpovednému pracovníkovi v menších prevádzkach s ručným odberom. Spotrebiteľ dostane kupón s hodnotou podľa množstva odobratých obalov, ktorý si môže uplatniť na pokladni v danej predajni.

Kde je možné vrátiť zálohovaný obal?

Na všetkých označených odberných miestach zapojených do zálohového systému. Aktuálne máme dostupných viac ako 3 000 odberných miest. Odberná sieť sa postupne rozširuje. Mapa odbernej siete sa nachádza na webovej stránke slovenskozalohuje.sk

Boli hneď po spustení zálohového systému na trhu len zálohované obaly?

Tak komplexný systém nie je možné zaviesť z večera do rána. Preto vzniklo prechodné obdobie pre výrobcov a obchodníkov.

Prechodné obdobie pre výrobcov bolo stanovené do 31. januára 2022. Najneskôr do tohto dátumu mohli byť na trh uvedené staré nezálohované obaly. Pre distribútora bol pre prechodné obdobie stanovený iný termín. Nezálohované obaly mohol obchodník distribuovať do 30. júna 2022. Od tohto dátumu sa na slovenskom trhu nachádzajú len zálohované plastové fľaše a plechovky na nápoje so symbolom „Z“ a textom „ZÁLOHOVANÉ“.

Čo sa deje s vyzbieranými zálohovanými obalmi ďalej?

Vyzbierané obaly sa prepravujú do triediaceho centra, kde sa vytriedia podľa druhu materiálu a farby a zlisujú do veľkých kociek o hmotnosti približne 300 kg. Následne putujú na recykláciu. Z recyklovaného materiálu sa môžu vyrobiť nové plastové fľaše a plechovky. Znova a znova.

SMEROM K ČISTEJŠEJ KRAJINE

Rok 2022 sa zapísal do histórie ako rok, kedy sa na Slovensku začali zálohovať plastové fľaše a plechovky od nápojov. Tomu predchádzalo množstvo krokov. Aká organizácia systém spravuje a aké sú základné informácie o jej fungovaní?

Kto spravuje zálohový systém?

Zálohový systém na Slovensku spravuje Správca zálohového systému. Ide o neziskovú organizáciu založenú konzorciom 4 subjektov – AVNM, SZVPS, SAMO a ZOSR, ktoré zastupujú výrobcov nealkoholických nápojov a minerálnych vôd, výrobcov piva a zástupcov veľkoobchodu a maloobchodu. Ich členovia spoločne uvádzajú na trh takmer 80 % všetkých zálohovaných obalov a zastupujú viac ako 3 000 obchodných prevádzok.

Ako je financovaný zálohový systém a činnosť Správcu?

Systém je financovaný z poplatkov výrobcov, predaja materiálu a z nevyzdvihnutých záloh. Zabehtnutý zálohový systém je štandardne deficitný. Ide o systém rozšírenej zodpovednosti výrobcov, deficit hospodárenia je vždy financovaný poplatkami výrobcov. Zálohový systém nie je financovaný štátom.

Aké sú priority Správcu zálohového systému?

Prioritou Správcu zálohového systému je podporovanie recyklácie vyzbieraného materiálu a jeho následné využitie na rovnaký účel, na ktorý bol pôvodne vyrobený. Správca sa hlási k princípom obehového hospodárstva a podporuje recykláciu, tzv. „z fľaše do fľaše“ a „z plechovky do plechovky“. Cieľom je, aby sa materiál nevyhadzoval a nerecykloval len jednorazovo, ale otáčal sa v uzavretom materiálovom kruhu.

Aké sú základné princípy fungovania Správcu?

- plnenie zákonom stanovených cieľov a povinností,
- hospodárnosť ako kľúčový aspekt fungovania systému „hodnota za peniaze“,
- ústretovosť voči spotrebiteľovi,
- transparentnosť a nediskriminačný prístup,
- plnenie požiadaviek vyplývajúcich z legislatívy EÚ = vyššia miera zberu, zvýšenie podielu recyklovaného obsahu v nových obaloch,
- podpora obehového hospodárstva, uzavretia materiálového kruhu „z fľaše do fľaše“ a „z plechovky do plechovky“.

Kto je Správca zálohového systému?

Správca zálohového systému je nová nezisková organizácia poskytujúca všeobecne prospešné služby na základe poverenia vydaného Ministerstvom životného prostredia SR. Správca vytvára, financuje a koordinuje fungovanie zálohového systému na jednorazové nápojové obaly v súlade so zákonom o zálohovaní.

Kto reguluje a kontroluje zálohový systém?

Ministerstvo životného prostredia SR.

Kto sa musí registrovať u Správcu?

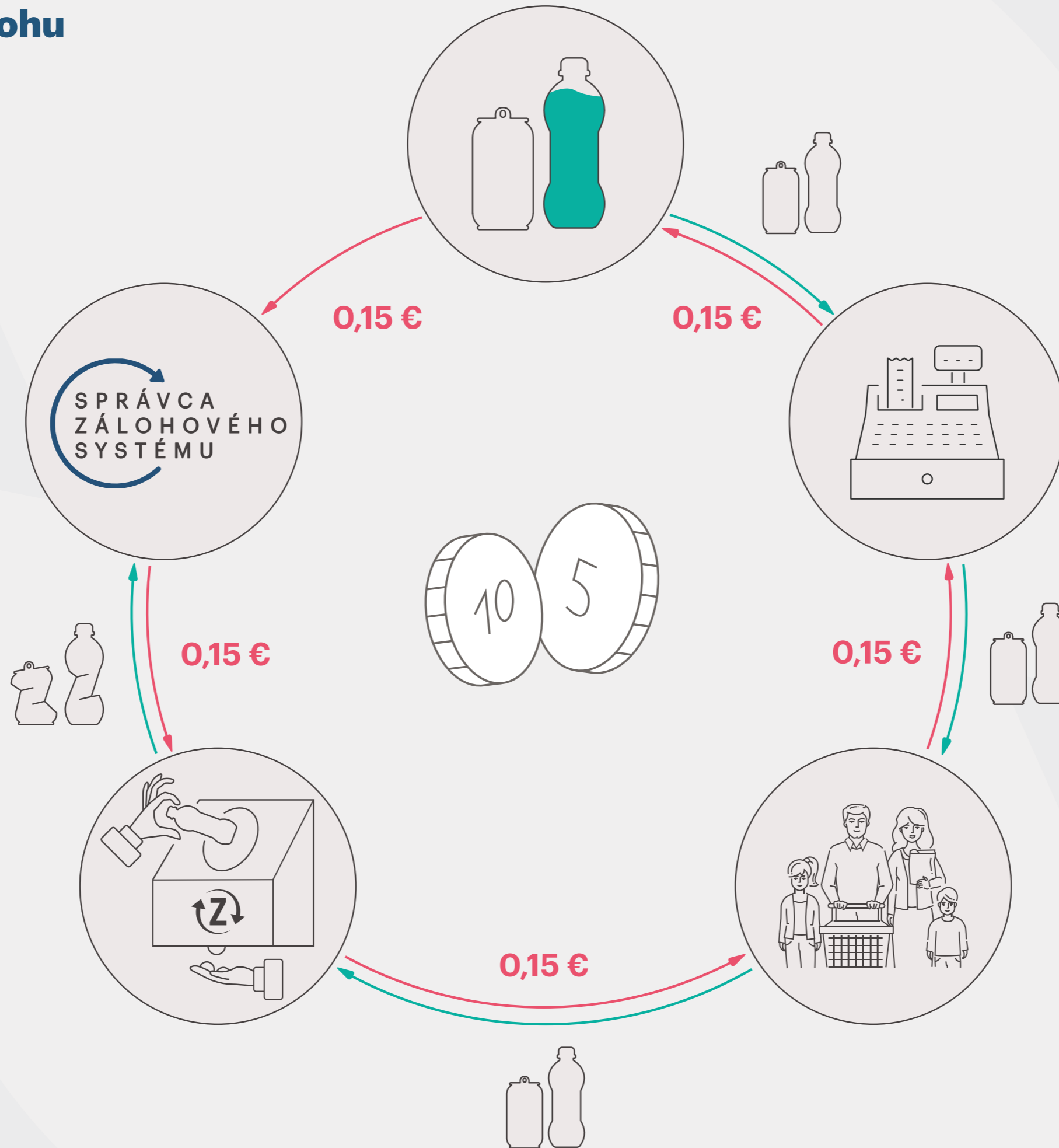
Všetci výrobcovia, ktorí uvádzajú na trh nápojové obaly v jednorazových, či už plastových alebo kovových obaloch. A distribútori, ktorí predávajú nápoje konečnému užívateľovi a zriaďujú odberné miesto – povinne alebo dobrovoľne.

AKO FUNGUJE ZÁLOHOVÝ SYSTÉM?

- ▶ tok peňazí
- ▶ tok údajov
- ▶ tok obalov

Aký je kolobeh zálohu a obal v systéme?

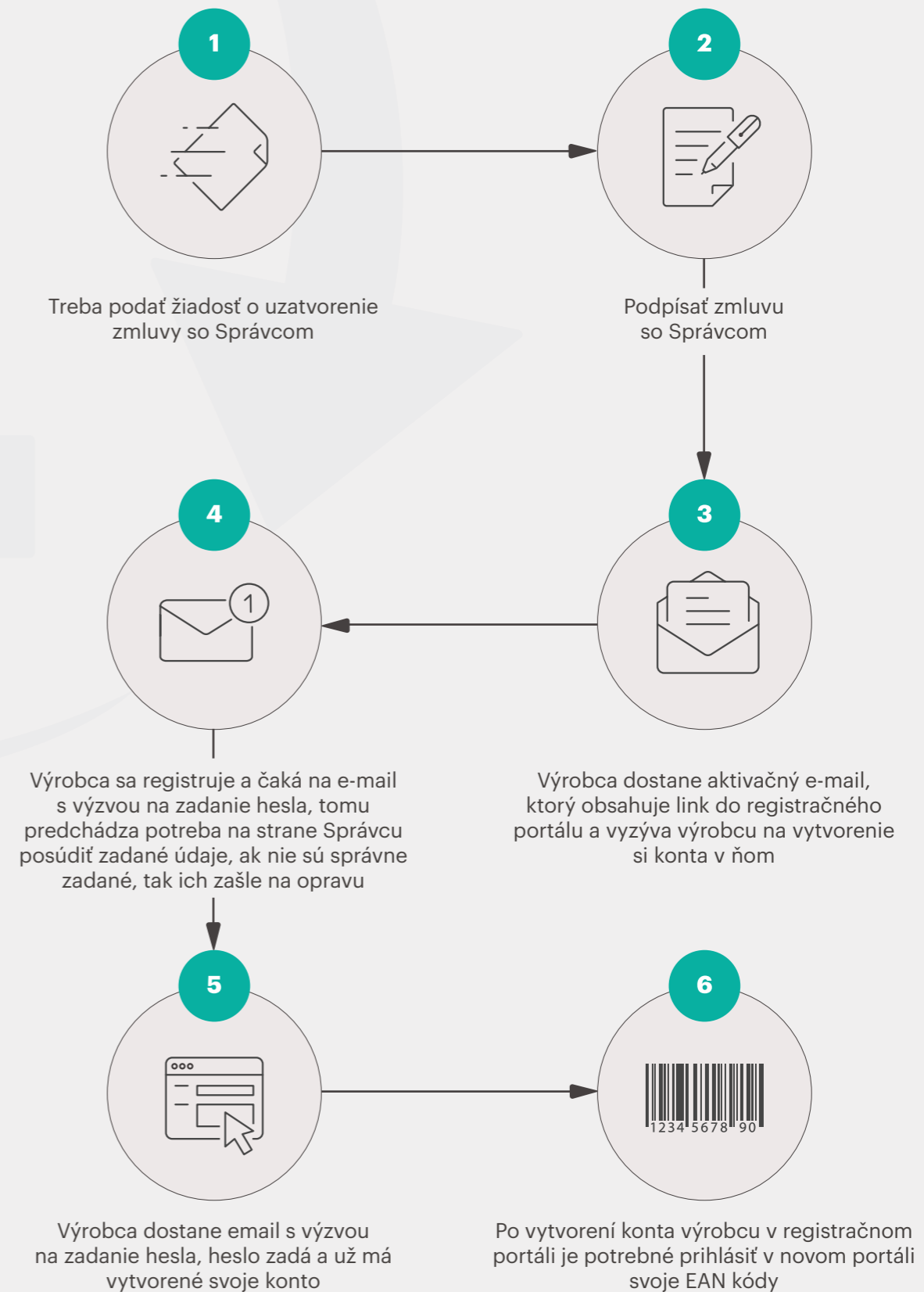
VÝROBCOVIA A REGISTRÁCIA V ZÁLOHOVOM SYSTEME

Výrobcovia a importéri nápojov v jednorazových plastových fľašiach a plechovkách sú dôležitou súčasťou zálohového systému. Zálohovanie sa vníma ako moderný prostriedok rozšírenej zodpovednosti práve výrobcov. Prostredníctvom zberu nápojových obalov sú všetci zapojení do boja s voľne pohodeným odpadom a spoločnosť je tak mobilizovaná k ochrane životného prostredia.

Na základe zákona č. 302/2019 Z.z. o zálohovaní jednorazových obalov na nápoje (plastových fliaš a plechoviek) a spustenia činnosti Správca zálohového systému začal od marca 2021 prijímať žiadosti o uzatvorenie zmlúv. Výrobcom a importérom sa pre registrovanie nápojových obalov podliehajúcich zálohovaniu stanovilo prechodné obdobie do 31. 1. 2022.

Ako sa zapojiť do zálohového systému?

Aké sú povinnosti výrobcu a importérov nápojov uvádzajúcich svoje výrobky na slovenský trh?

- Požiadat' o uzatvorenie zmluvy o plnení povinností.
- Zálohovať a dodržiavať výšku zálohu.
- Zabezpečiť označovanie obalu tak, aby z takého označenia bolo zrejmé, že obal patrí do zálohového systému.
- Registrovať zálohované nápojové obaly pred ich umiestnením na trh.
- Viest' oddelene účtovné záznamy o cene tovaru a výške zálohu.
- Uhrádzať Správcovi záloh za každý obal, ktorý uviedol na trh v súlade s uzatvorenou zmluvou.
- Uhrádzať Správcovi všetky náklady spojené s účasťou v zálohovom systéme (poplatky v súlade so Zmluvou).
- Viest' evidenciu o zálohovaných obaloch a ohlasovať údaje z nej Správcovi v rozsahu potrebnom na plnenie jeho úloh (ohlasovať mesačne údaje o množstve zálohovaných obalov uvedených na trh v ks aj kg).

Pre automatizáciu registrácie výrobcov a ich jednotlivých výrobkov (nápojov v plastových fľašiach alebo plechovkách) bol vytvorený registračný portál Správca zálohového systému. Ide o informačný systém, ktorý zefektívňuje pravidelnú komunikáciu medzi výrobcou a Správcom zálohového systému. Slúži ako nástroj na registráciu samotnej spoločnosti daného výrobcu, konkrétnych produktov, t. j. čiarových kódov nápojov uvádzaných na slovenský trh podliehajúcich zálohovému systému a spravovanie registrovaných zálohovaných produktov (nápojov). Ďalšou dôležitou funkciou tohto portálu je plnenie evidenčných povinností a zasielanie reportov. Táto platforma tak umožňuje jednoduchý prístup k registrácii a zmenám či štatistickým údajom.

Pre zvýšenie flexibility bol v tomto roku nastavený proces zrušenia schválených čiarových kódov v registračnom portáli. Všetky zmenové požiadavky sa zaznamenávajú v portáli Správca, vďaka čomu má výrobca alebo importér prehľad o vykonaných zmenách. Keďže sa registrovaný produkt či výrobca vyvíja v čase a má svoj životný cyklus, tak na platforme pribudli rôzne funkcionality, aby bolo možné aj elektrickou evidenciou kopírovať rôzne fázy. Príkladom je deaktivácia a reaktivácia výrobcu či harmonizovanie samotných polí užívateľa v snahe o minimalizáciu nesprávne vyplnených údajov.

V súvislosti s registračným procesom či rôznymi požiadavkami registrovaného výrobcu alebo konkrétneho čiarového kódu poskytuje Správca maximálnu súčinnosť, a zároveň priebežne aktualizuje potrebné manuály a príslušnú dokumentáciu.

K 30. 6. 2023

EVIDUJE SPRÁVCA

307 AKTÍVNE
ZAPOJENÝCH
VÝROBCOV

SPOLU TAK BOLO K 30. 6. 2023

REGISTROVANÝCH
4 256 EAN
KÓDOV

V RÁMCI PRVÉHO POLROKA V ROKU 2023
BOLO UMIESTNENÝCH

VIAC AKO 550 miliónov ZÁLOHOVANÝCH
OBALOV

CELKOVO SA OD SPUSTENIA ZÁLOHOVANIA
UMIESTNILO PRIBLIŽNE

1,7 miliardy
ZÁLOHOVANÝCH
OBALOV

57 % NÁPOJOV
V PLASTOVÝCH
FLAŠIACH

43 %
NÁPOJOV V PLECHOVKÁCH

31 %
PIVO

31 %
NEALKOHOLICKÉ
NÁPOJE

26 % BALENÉ
VODY
8,5 % ENERGETICKÉ
NÁPOJE
2 % OVOCNÉ ŠŤAVY
1 % OSTATNÉ ALKOHOLICKÉ
NÁPOJE
0,5 % VÍNO

NÁRODNÝ VS. MEDZINÁRODNÝ EAN KÓD

Zálohované obaly sú v zálohovom systéme registrované a identifikované čiarovým kódom. Čiarový kód musí byť umiestnený na každom zálohovanom obale alebo etikete zálohovaného obalu. Každý typ produktu v zálohovanom obale má unikátny EAN kód. Zálohované obaly je možné do zálohového systému registrovať s čiarovým kódom určeným výlučne na trh Slovenskej republiky alebo určeným aj na iné trhy okrem Slovenskej republiky. Podmienky používania domáceho a medzinárodného čiarového kódu sú upravené v príslušnej prílohe zmluvy, ktorú uzatvára pri registrácii v zálohovom systéme Správca s výrobcom.

Súčasnú nastavenie zálohového systému umožňuje registráciu a používanie národných čiarových kódov aj medzinárodných čiarových kódov („I-EAN“) pre zálohované obaly na nápoje.

Takéto nastavenie rešpektuje voľný pohyb tovarov, je férový a nediskriminačný voči výrobcovi, ktorí uvádzajú zálohované obaly na trh v Slovenskej republike.

2 153
AKTÍVNYCH
NÁRODNÝCH
EAN KÓDOV

Národný čiarový kód

Ide o čiarové kódy od nápojových obalov, ktoré sa uvádzajú iba na slovenskom trhu. Národný EAN kód je v zmysle pravidiel stanovených Správcom určený výlučne pre uvedenie na trh v Slovenskej republike, nie na režim exportu.

Medzinárodný čiarový kód

Nápojový obal v plastovej fľaši alebo plechovke s medzinárodným čiarovým kódom je možné umiestniť na trh v Slovenskej republike do režimu export (mimo územia SR). Výrobca Správcomi nahlasuje iba uvedenie na trh SR na mesačnej báze, za čo platí záloh aj poplatok výrobcu za zber a spracovanie odpadov zo zálohovaných obalov

za každý kus obalu (tzv. *industry fee*). Platí, že výrobca znáša riziko návratu obalov s medzinárodným EAN kódom zo zahraničia, za čo zaplatí Správcomi vypadnutý záloh a *industry fee* za každý kus nad 100 % dosiahnutej návratnosti daného EAN kódu. Výrobcomi môžu svoj produkt registrovať pod národným čiarovým kódom a predísť tak zvýšeným poplatkom za medzinárodné obaly od nápojov registrované v slovenskom zálohovom systéme. V prípade registrácie národného čiarového kódu riziko úhrady rozdielu vyplatených záloh a dodatočných poplatkov nevzniká, a preto sú poplatky nižšie. Výrobcom, ktorí registrovali svoje produkty pod medzinárodným čiarovým kódom bolo v tomto roku do 28. 2. 2023 zo strany Správca umožnené bezplatne preregistrovať nápoj na národný čiarový kód.

K 30. 6. 2023 JE V ZÁLOHOVOM SYSTÉME
AKTÍVNYCH REGISTROVANÝCH

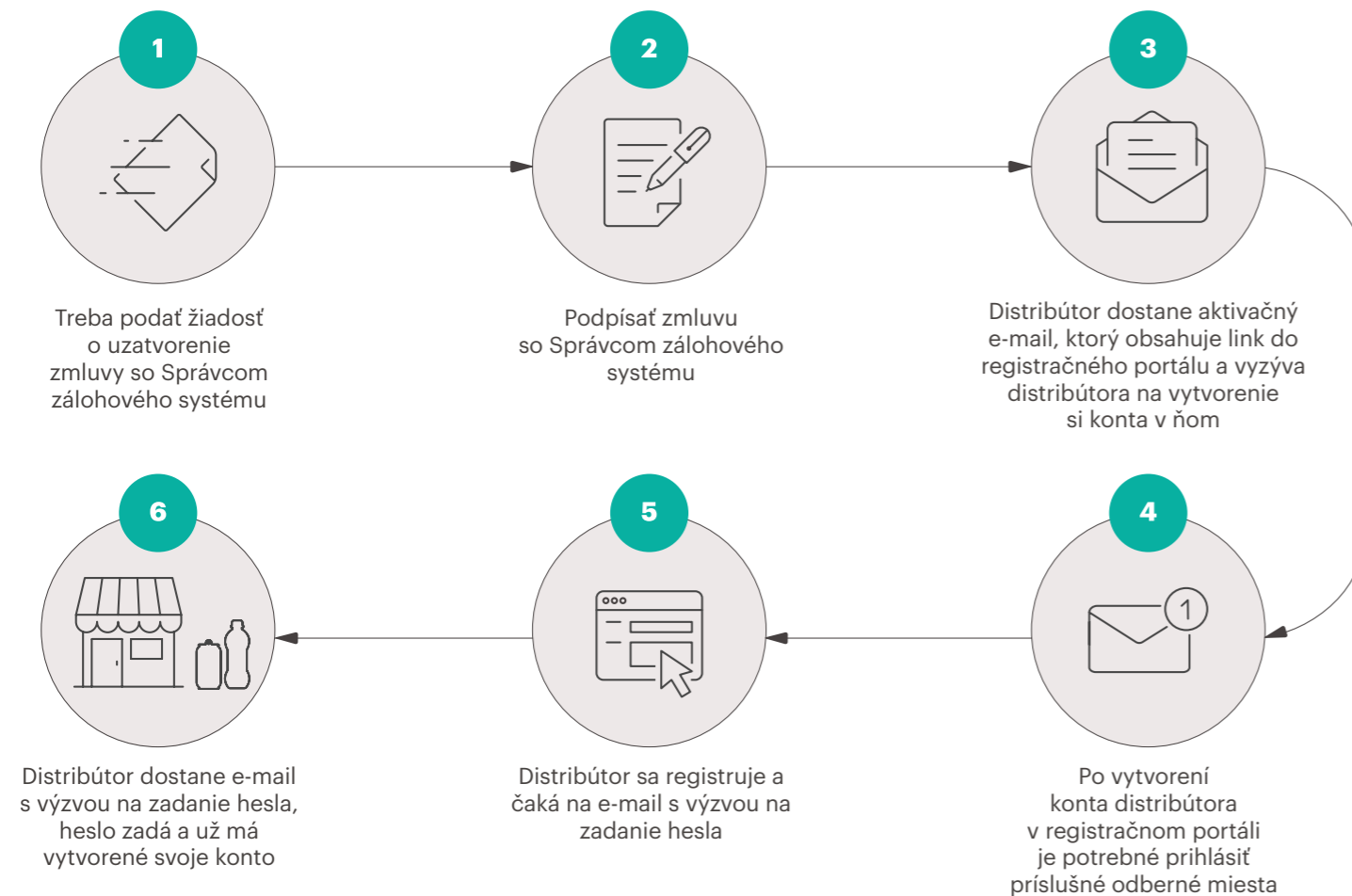

2 103
AKTÍVNYCH
MEDZINÁRODNÝCH
EAN KÓDOV

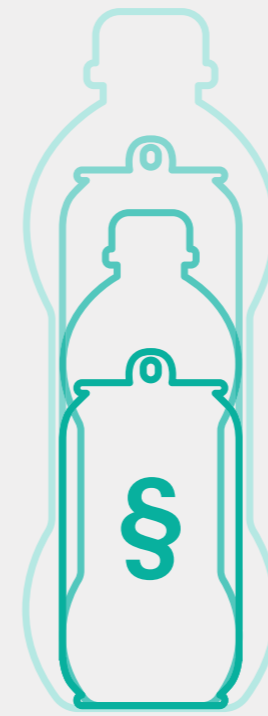
DISTRIBÚTORI A REGISTRÁCIA V ZÁLOHOVOM SYSTEME

Zálohový systém by bez distribútorov nebolo možné spustiť. Distribútori, ktorí predávajú nápoje v plastových fľašiach a plechovkách konečnému spotrebiteľovi sú kľúčovým elementom tohto systému. K praktickej skúsenosti spotrebiteľa so zálohovaním dochádza práve v priestoroch predajní (prevádzok) jednotlivých distribútorov. Zo zákona č. 302/2019 Z.z. o zálohovaní jednorazových obalov na nápoje v platnom znení vyplýva distribútorom, ktorí uskutočňujú distribúciu nápojov v zálohovaných jednorazových obaloch, a ktorí majú zákonnú povinnosť registrovať sa ako odberné miesto, povinnosť požiadať Správca o uzatvorenie zmluvy o plnení povinností podľa tohto zákona.

Ako sa zapojiť do zálohového systému?

Aké sú povinnosti obchodníka, ktorý vykonáva predaj nápojov konečnému užívateľovi?

Podľa § 52 ods. 14 Zákona o odpadoch distribútor obalov, ktorý vykonáva predaj nápojov konečnému užívateľovi, bez ohľadu na spôsob predaja a na veľkosť predajnej plochy má povinnosť:

- Zálohovať jednorazové obaly na nápoje a dodržiavať výšku zálohu určenú Správcom.
- Výška zálohu má byť uvedená na cenovke alebo výveske oddelene a následne pripočítaná k cene nápoja. Pri uvádzaní cien v nápojových lístkoch odporúčame uviesť informáciu, že k cene zálohovaných nápojov je účtovaný aj záloh. Sprístupnenie informácie pre spotrebiteľa by malo byť viditeľné, jasné a zrozumiteľné.
- Výška zálohu musí byť v rámci dokladu o úhrade evidovaná osobitne ako nezdaniteľná predajná položka. Rovnako aj v prípade vyplatenia zálohu spotrebiteľovi.

Registračný portál Správca zálohového systému bol vytvorený pre výrobcov aj pre distribútorov. Tento informačný systém slúži ako nástroj pre registráciu jednotlivých odberných miest. Umožňuje prístup k registrácii a zmenám v údajoch na úrovni distribútora aj odberných miest. Vďaka portálu má distribútor aj Správca sprístupnenú prehľadnú správu jednotlivých odberných miest. Ide o efektívne riešenie pre pravidelnú komunikáciu medzi distribútorom, odberným miestom a Správcom zálohového systému. Je v ňom možné uskutočňovať evidenčné povinnosti, posielat' reporty a správne nadimenzovať zariadenia na odber (druh a počet zálohomatov).

Keďže sa registrovaný obchodník či odberné miesto vyvíja v čase a má svoj životný cyklus, na platforme pribudli rôzne funkcionality, aby bolo možné aj elektrickou evidenciou kopírovať rôzne fázy. Napríklad deaktivácia a reaktivácia obchodníka či harmonizovanie samotných polí užívateľa v snahe o minimalizáciu nesprávne vyplnených údajov.

V súvislosti s registračným procesom či rôznymi požiadavkami registrovaného distribútora alebo konkrétneho odberného miesta poskytuje Správca maximálnu súčinnosť a priebežne aktualizuje potrebné manuály a príslušnú dokumentáciu.

Správca zálohového systému v úvode roka pristúpil k sľubovaným zmenám ohľadom poplatkov pre distribútorov v rámci zálohového systému na Slovensku. Po nezávislej externej analýze vychádzajúcej z relevantných dát dochádza k navýšeniu manipulačných poplatkov pre distribútorov. V prípade zálohomatov sa po novom prihliada na množstvo priemerného mesačného vyzbieraného objemu zálohovaných obalov za daný rok. Pre ručný zber sa nielen výrazne zvýšil poplatok skoro na dvojnásobok, ale obchodníkovi je aj priamo preplatený celý náklad za ručný skener vo výške približne 700 eur.

Týmto harmonizovaním, ktoré reflektuje na reálne prvotné náklady, Správca záloh zvyšuje motiváciu aj menších prevádzok zapojiť sa do zálohového systému. Ich zapojenie je dôležité v snahe zahustiť odbernú sieť o predajne nachádzajúce sa v menších obciach. Už dnes je však slovenský zálohový systém špecifický tým, že máme viac dobrovoľne zapojených odberných miest ako zákonných.

Nová výška manipulačného poplatku

Počet **aktívnych registrovaných distribútorov** k 30. 6. 2023 je **284**

Dobrovoľných odberných miest tvorí približne **63%** zapojených prevádzok. Povinne je zapojených **37%** predajní.

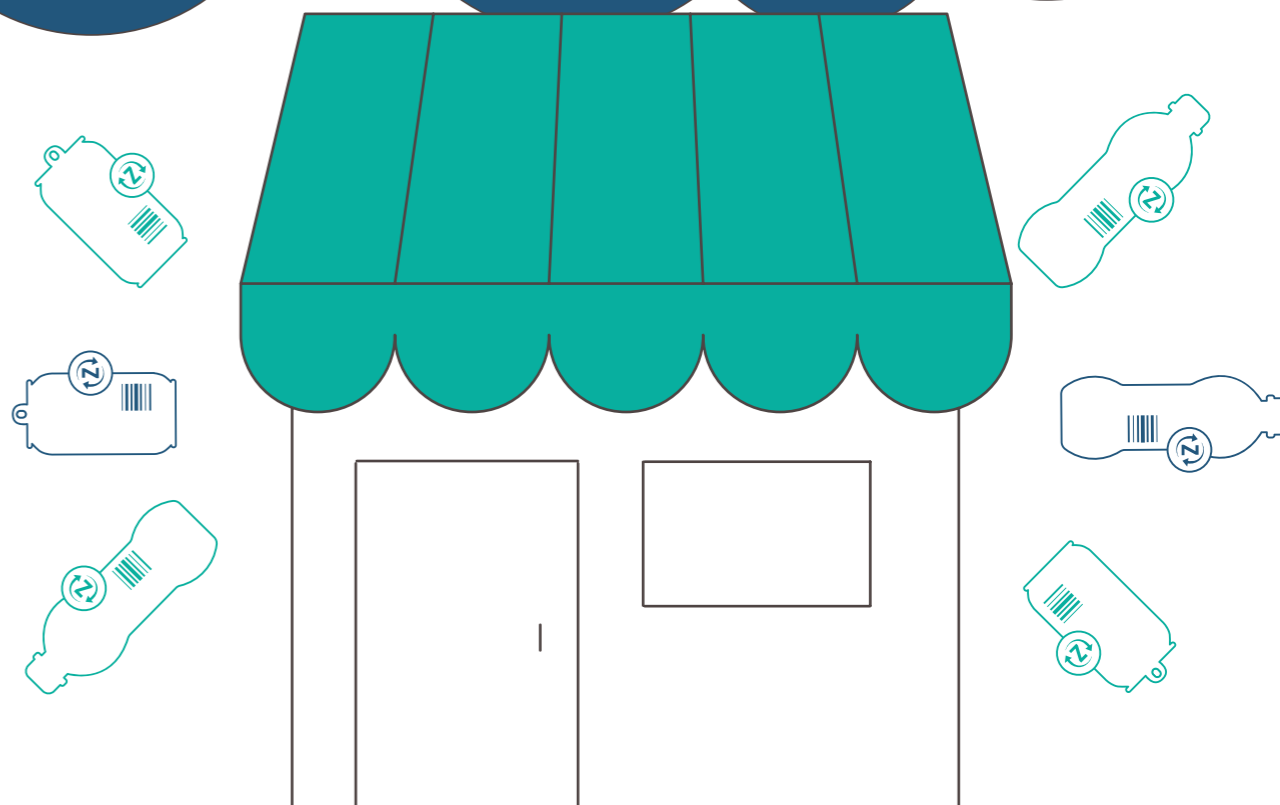
POVINNÉ A DOBROVOĽNÉ ODBERNÉ MIESTA

POVINNÉ ODBERNÉ MIESTO

Predajne s plochou

nad 300 m²

sú povinné spotrebiteľovi uhradiť zálohu za vrátené obaly v hotovosti.

DOBROVOĽNÝ ODBER

Predajne s plochou

< 300 m²

majú zo zákona výnimku a môžu poskytnúť spotrebiteľovi, ktorý vráti zálohovaný obal, iba zľavu z nákupu.

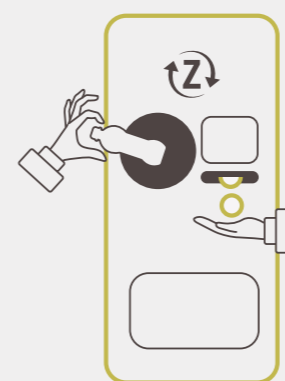
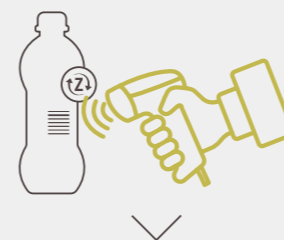
3

DRUHY ODBEROV

V rámci slovenského zálohového systému existujú tri spôsoby odberu zálohovaných obalov. Každý z troch spôsobov odberu podlieha inému režimu, a to najmä z pohľadu manipulácie s obalmi na odbernom mieste a ich následnej prepravy na miesto triedenia. Hlavným cieľom je zabezpečenie ochrany zálohového systému, hospodárnosť a komfort pre odberné miesta.

Všetky zariadenia na odber musia splňať podmienky a minimálne požiadavky určené Správcom, a zároveň podliehajú verifikácii zo strany Správcu, aby bol zabezpečený plynulý chod a udržateľné fungovanie zálohového systému. Verifikácia jednotlivých výrobcov prebiehala na podnet zo strany samotných dodávateľov jednotlivých zariadení.

Úvodná investícia do odberného zariadenia, ktorým je zálohomat, kompaktor alebo ručný skener, je financovaná distribútorom. Správca uhrádza náklady vynaložené v priamej súvislosti s odberom obalov distribútorovi, vrátane kapitálových investícií, vo forme manipulačného poplatku za každý kus odobratého zálohovaného obalu.

Ručný odber

Vhodný pri odbere 70 – 200 kusov denne.

Ručný odber je vhodný pre prevádzky s menšou predajnou plochou a menším počtom odoberaných obalov, aby bol efektívny tak pre samotnú prevádzku, ako aj zálohový systém. Obchodník je vybavený ručným skenerom, cez ktorý načítava čiarový kód zálohovaného obalu a tlačí kupón pre zákazníka. Vrátené zálohované obaly skladuje nestlačené, v osobitnom vreci od Správcu uzavretom špeciálnou plombou a pripraví ich na prevzatie prepravcom Správcu. Obaly sa prepravujú nestlačené a následne sa prepočítavajú v medzi-skladoch Správcu.

Verifikovaný dodávateľ: SENSONEO

Poloautomatizovaný odber

Vhodný pri odbere 200 – 500 kusov denne.

Odberné miesto je vybavené ručným skenerom a kompaktorom. Pracovník predajne naskenuje čiarový kód a odoberie zálohovaný obal ako pri ručnom zbere. V sklade má však umiestnené špeciálne zariadenie, kompaktor, ktoré stláča plechovky a plastové fľaše. Vďaka tomu je ich skladovanie a prepravovanie jednoduchšie a efektívnejšie. V rámci Európy a zavedených systémov zálohovania sme jediná krajina, ktorá poskytuje aj poloautomatizované riešenie.

Verifikovaný dodávateľ: SENSONEO pre ručný skener a GP Technology pre kompaktor

Automatizovaný odber

Vhodný pri odbere 500 a viac kusov denne.

Automatizovaný odber je pre obchodníka efektívne umiestniť, ak predpokladá vyšší počet vrátených obalov denne, štandardne 500 kusov a viac. Používa sa odberný automat – zálohomat, ktorý sa o všetko postará: sám obaly triedi a sám ich stláča. Obchodník následne stlačené obaly, vytriedené na plastové fľaše a plechovky pripraví na odobratie prepravcom Správcu.

Verifikovaný dodávateľ: TOMRA Collection Slovakia, RVM Systems, DIEBOLD NIXDORF, IMS SERVICE, Envipco Slovakia,

ALTERNATÍVNE SPÔSOBY ODBERU

Napriek tomu, že zákon určuje vrátenie obalu priamo do predajne sa Správca v rámci roku 2022 snažil o rozšírenie možnosti vrátenia zálohovaného obalu aj inam, ako len naspäť do obchodu. Môže ísť o iné priestory ako potraviny, kde sa predávajú zálohované nápojové obaly alebo o miesta, kde z dôvodu väčšej frekvencie pohybu ľudí dochádza k hromadeniu zálohovaných nápojových obalov. Alternatívne odberné miesto je miesto, kde je možné vrátiť zálohovaný obal späť do systému, avšak bez vyplatenia zálohu. Jedná sa o miesta, kde je väčší pohyb ľudí a je potenciál hromadenia vratných obalov.

Alternatívnym odberným miestom sa môže stať napríklad:

- Reštaurácia
- Hotel
- Vendingová spoločnosť
- Firma, ktorá zamestnancom poskytuje pitný režim
- Aquapark
- Športové stredisko
- Škola
- Festival a iné kultúrne podujatie

Z hľadiska typu alternatívneho odberného miesta rozlišujeme celoročné prevádzky a sezónne miesta, akými môžu byť napríklad festivaly. Možnosti nastavenia odberu obalov sú rôzne a prístup Správca je vždy individuálny v medziach procesných nastavení. K jednotlivým typom alternatívnych odberných miest boli vytvorené krátke manuály, ktoré sú dostupné na webovej stránke spravcazaloh.sk.

V prvom polroku 2023 sa Správca venoval vytváraniu možnosti vrátiť zálohovaný obal aj v rámci rôznych alternatívnych riešení. Tešíme sa, že v rámci rôznych aktivít organizátori eventov myslia aj na zálohovanie a prispievajú tak k čistejšej prírode.

V tomto roku už s nami zálohovali:

- Dobrý trh v Bratislave
- ČSOB Bratislava marathon
- Deň rodiny Smižany
- Birell BikeFest 2023 v Kálnici
- Kaufland Detský festival
- Miro Jaroš Amfík tour
- Festival Donovaly
- Koncert Rammstein

Na niektorých miestach bol umiestnený kompaktor s ručným skenerom. Iné využili spoluprácu aj s obchodným reťazcom.

Novým alternatívnym odberným miestom sa stalo miesto v administratívnych priestoroch budovy Aircraft v Bratislave. Zamestnanci budovy majú možnosť zálohovať a podporiť rodiny v núdzi vďaka organizácii Úsmev ako dar a spoločnosti Aldea Music.

V rámci posilnenia boja proti litteringu vytvárame v spolupráci s národnými parkami možnosť odovzdať zálohované obaly do špeciálnych nádob, ktoré budú umiestnené vo vybraných lokalitách. Aktivitou reagujeme na požiadavky spotrebiteľov a správcov národných parkov. Tí ocenili nové možnosti vrátenia zálohových obalov a potešili sa možnosti tejto spolupráce, ktorá je prospešná pre životné prostredie a má hlbší účel v podobe podpory konkrétneho národného parku. Turisti nebudú musieť nosiť prázdne obaly so sebou a na dobrovoľnom princípe sa môžu vzdať zálohu, čím podporia obnovu národných parkov.

Menšie podujatia využili symbolické nádoby Správca v tvare fľaše a plechovky. Podujatia a festivaly využili možnosť poukázať hodnotu vrátených záloh na charitatívne účely. Prispeli tak k čistejšej prírode a ukázali jeden z prístupov, ako nahradiť charitatívne zbierky vrchnákov.

K celoročným alternatívnym odberným miestam, ktoré vznikli v roku 2022 a naďalej zálohojú patria:

- Závod spoločnosti US Steel (pitný režim zamestnancov)
- Phoenix Service Slovensko (pitný režim zamestnancov)
- Aquapark Vodný park Bešeňová
- Aquapark Tatralandia
- Hotel Aréna
- Eventová spoločnosť Mária Ferletiaková (festivaly, podujatia, eventy)
- Amazon
- Jaguar Land Rover
- Liečebné kúpele Piešťany

Naďalej pokračuje aj spolupráca Správca, spoločnosti **Very Goodies** a spoločnosti **Stellantis**, ktorá priniesla možnosť vrátenia záloh na zamestnaneckú kartu zamestnancov závodu **Peugeot**.

TOK VYZBIERANÝCH OBALOV

Obchod/odberné
miesto

Medzi-sklady

Triediace
centrum

Vrátené obaly od spotrebiteľov sú z odberného miesta na základe efektívneho plánovania zvozových trás prevezené Správcom do medzi-skladov. V medzi-skladoch prebieha kontrola a sčítanie.

Plastové obaly sa zlisujú do balíkov a prepravujú stlačené do triediaceho centra. Stlačené kovové obaly sa prepravujú do triediaceho centra vo veľkoobjemových vreciach.

Triediace centrum kontroluje, eviduje a spracováva prijatý materiál z jednotlivých medzi-skladov, prípadne priamo z odberných miest. V triediacom centre je umiestnená technológia, ktorá triedi plastové obaly podľa druhov farieb a vyrába balíky vytriedeného plastového a taktiež kovového materiálu pre recyklátorov. Vďaka zálohovému systému vieme vyzbierať materiál vyššej kvality, ktorý sa dá efektívne využiť pri výrobe nových obalov. Tým sa šetria prírodné zdroje, znižuje množstvo použitej energie a emisií CO₂.

Pre logistiku a dobre fungujúci systém zvozov je dôležité, aby zálohový systém disponoval adekvátnym množstvom medzi-skladov, ktoré aj s triediacim centrom vytvárajú efektívne nastavenú logistickú sieť. Na základe rastúceho množstva vrátených obalov sme sa v tomto roku rozhodli otvoriť nové prekladisko vo Svite a Zvolene. Posilnili sme túto sieť, aby boli zvozové trasy čo najkratšie a produkovali sme čo najmenej emisií.

Správca aktuálne disponuje:

**4 INTERNÝMI
MEDZI-SKLADMI**

v Kočovciach, Širokom, Žiranoch, Strečne

**2 EXTERNÝMI
PREKLADISKAMI**

vo Zvolene a Svite

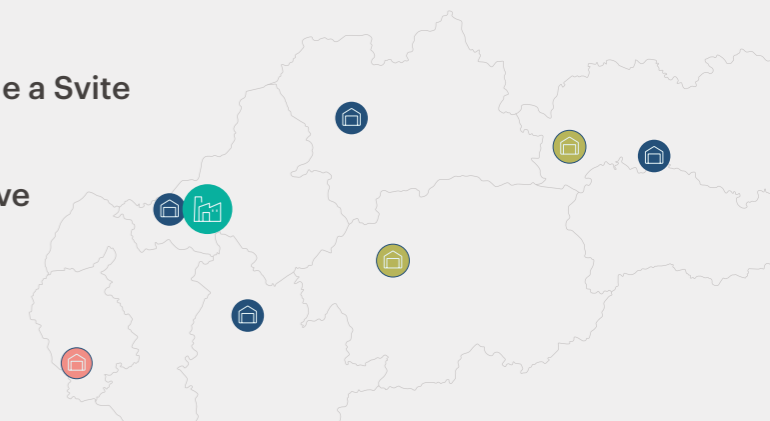

**1 EXTERNÝM
MEDZI-SKLADOM**

v Bratislave

**Kočovce-Rakoľuby
Triediace centrum**

Za prvých 6 mesiacov tohto roka sme sa venovali vyhodnoteniu reálnych dát z predchádzajúceho roka zálohovania. Na základe vývoja objemu sme sa rozhodli nahradiť prekladisko v Rosine medzi-skladom v Strečne. Našou prioritou je zvýšiť flexibilitu logistiky aj dostupnosti zvozových vozidiel na celom Slovensku.

V priemere nasadzujeme **81 vozidiel denne** a celkovo **sme najazdili 2 616 659 km**. Druhou prioritou bolo zjednodušenie toku dát od automatov na zálohované obaly do softvéru plánovania. Podarilo sa nám implementovať nový softvér, ktorý bude rýchlejšie a presnejšie plánovať trasy vozidiel s maximálnym využitím ich kapacity.

Objem zvozu sa pohyboval na úrovni 476 772 m³. Pozreli sme sa spoločne s obchodníkmi aj na plnenie vriec a definovali možné riešenia. Výroba a spotreba obalového materiálu je dôležitá oblasť. Preto sme sa rozhodli mať dvoch partnerov dodávok vriec. V tejto téme pokračujeme ďalej, aby sme dosiahli do budúcnosti lepšie plnenia vriec.

Vďaka efektívnej preprave sa v triediacom centre prijalo a spracovalo **takmer 10 000 ton plastového materiálu a takmer 3 300 ton materiálu z plechoviek**.

CIRKULARITA MATERIÁLU

Zálohový systém umožňuje povinným osobám – výrobcom, ktorí uvádzajú obaly na trh, zabezpečiť dostatok materiálu v želanej kvalite, aby si mohli následne plniť zákonné ciele na pridávanie povinného obsahu recyklovaného materiálu do nových obalov. Výrobcom budú môcť využiť predkupné právo na alikvotné množstvo a kvalitu materiálu, ktoré uviedli na trh a následne ho využiť pre výrobu nových obalov.

Cieľom zálohového systému je, aby sa prioritizovalo spracovanie „z fľaše do fľaše“ (pet-to-pet) a „z plechovky do plechovky“ (can-to-can). A teda, aby sa z odobratých a recyklovaných zálohovaných obalov stali opäť nové obaly s rovnakým účelom, na ktorý boli pôvodne použité.

Výrobcom majú o recyklovaný materiál záujem primárne z dôvodu, že musia plniť ciele dané smernicou o jednorazových plastoch. Tá udáva minimálne množstvo pre pridávanie recyklovaného materiálu v nových obaloch – od roku 2025 je to podiel 25 % a od roku 2030 minimálne 30 %.

Niektorí výrobcovia majú aj dobrovoľné záväzky a už dnes používajú vo svojich nápojových obaloch materiály s obsahom recyklátu 50 % a viac. Cieľom je, aby sa materiál nevyhadzoval a nerecykloval len jednorazovo, ale otáčal sa v uzavretom materiálovom kruhu. Aby to neboli len materiály na jedno použitie, ale využívali sa na tie isté účely viackrát v súlade s princípmi cirkulárnej ekonomiky.

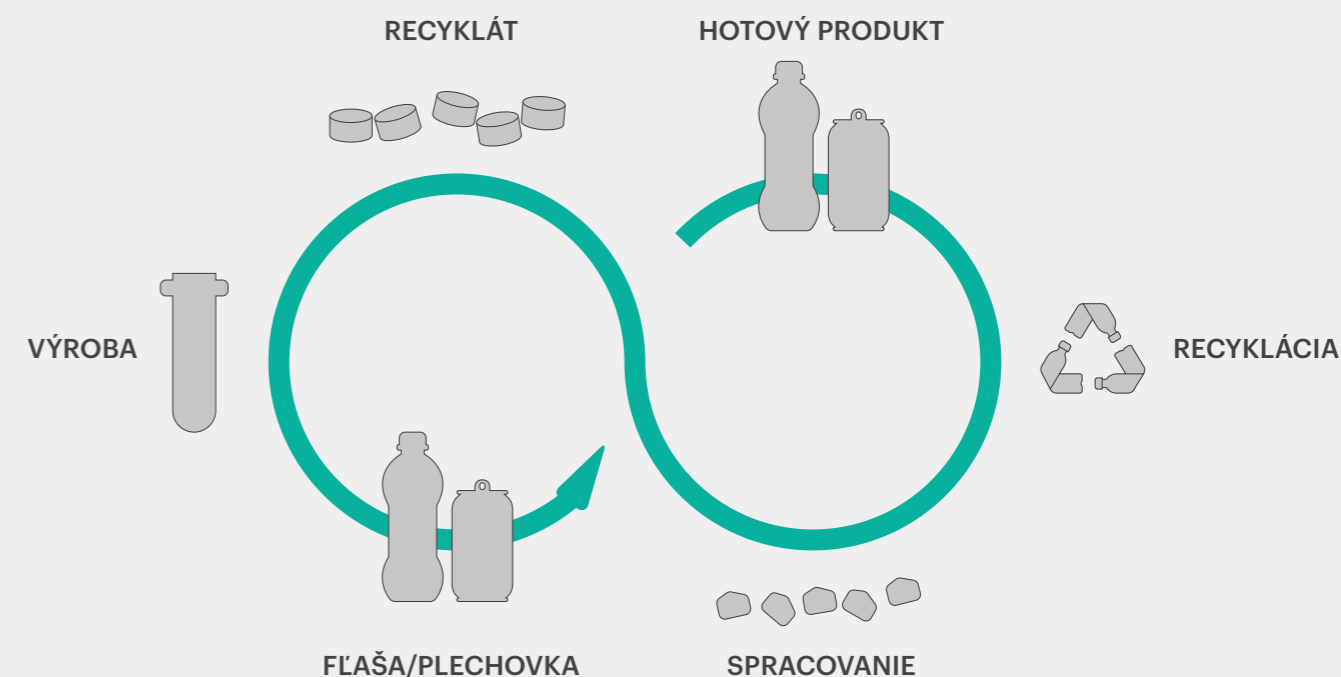
Vytriedený materiál, na ktorý výrobcovia neuplatnia predkupné právo, odkúpia recyklátori, ktorí sa prihlásia do tendra Správcu. Súčasťou základných princípov Správcu je, aby materiál zo zálohového systému bol spracovaný recyklátormi, ktorí vedú zabezpečiť recykláciu „z fľaše do fľaše“ a „z plechovky do plechovky“. Výnos z predaného materiálu je jedným zo zdrojov financovania zálohového systému.

V prvom roku bolo na základe opcie približne 50 % vyzbieraného a Správcom spracovaného materiálu zrecyklovaného do nových fliaš a plechoviek. Pred spustením systému to bola nula. Zvyšok bol predaný Správcom v riadnych tendroch.

Je dôležité upozorniť, že vzhľadom na implementačný rok a nastavené prechodné obdobia bolo možné prednostné právo odkúpenia uplatniť až od augusta 2022.

V prvej polovici druhého roku fungovania zálohového systému evidujeme 75 % ALU materiálu a 50 % PET materiálu predaného cez opciu priamo výrobcom. Voľným predajom sa predal zvyšný spracovaný materiál. Spoločne sa tak 55 % materiálu zo zálohovaných obalov garantovane využije na výrobu nových obalov. Cieľom je, aby toto číslo rástlo.

Zálohový systém zlepšuje recykláciu „z fľaše do fľaše“ a „z plechovky do plechovky“

KOĽKO SA NÁM SPOLOČNE PODARILO VYZBIERAŤ?

Spoločným úsilím sme v prvom polroku 2023 vyzbierali

490 206 603

zálohovaných obalov.

Celkovo sme od spustenia zálohového systému

vyzbierali viac ako 1,3 miliardy

zálohovaných nápojových obalov.

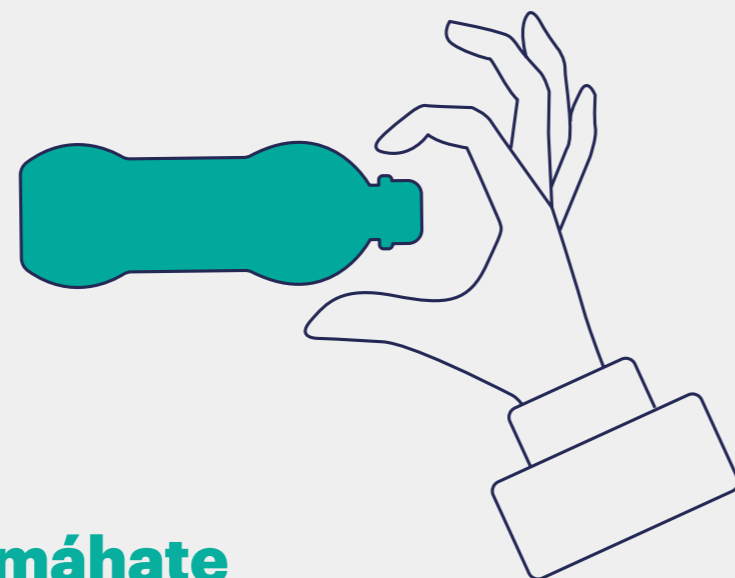
Miera návratnosti za rok 2023 je

neuveriteľných 88 %

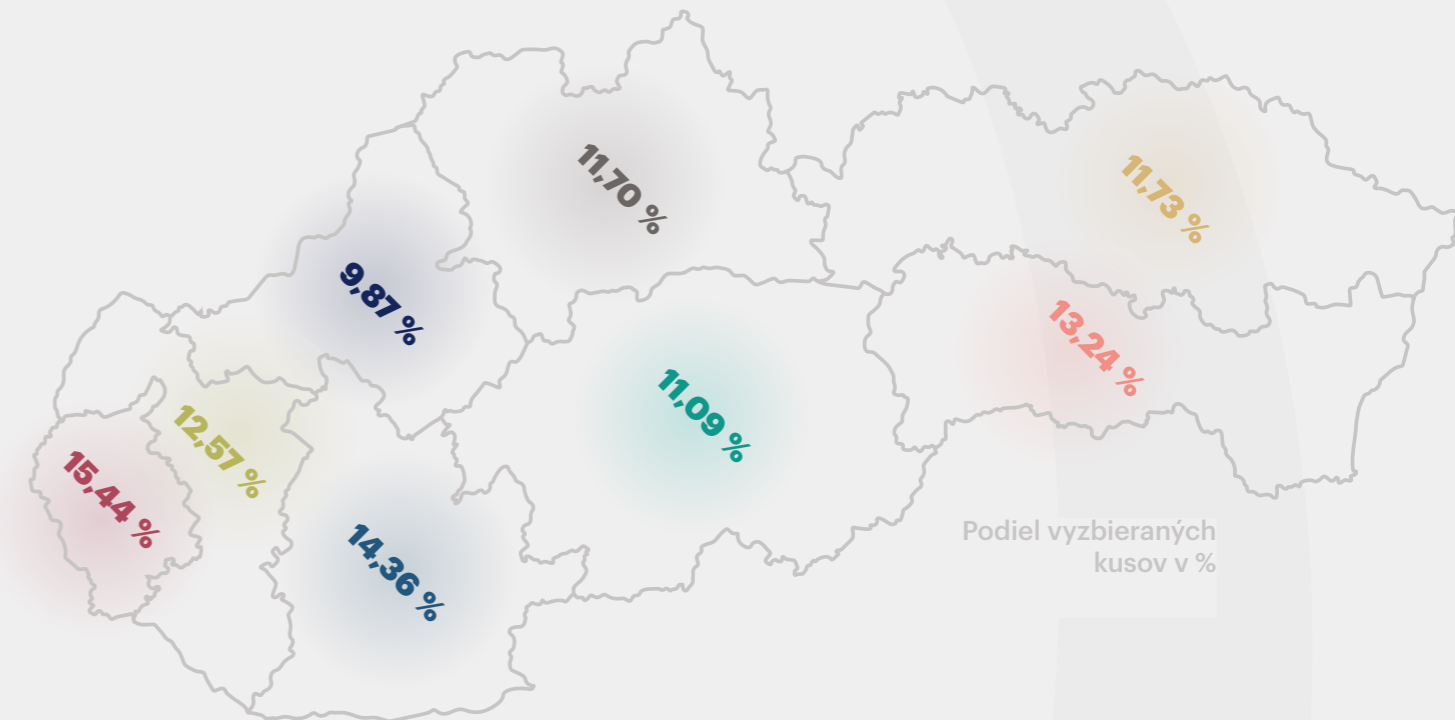
Ak berieme do úvahy
mieru návratnosti od spustenia
zálohového systému, tak je miera
návratnosti na úrovni

77 %

**Ďakujeme, že pomáhate
v úsilí o čistejšie Slovensko.**

Ako sa zapájajú jednotlivé kraje od spustenia zálohovania ?

Kraj	Vyzbieraných kusov
Bratislavský	202 537 311
Nitriansky	188 357 626
Košický	173 669 064
Trnavský	164 870 554
Prešovský	153 886 818
Žilinský	153 528 618
Banskobystrický	145 497 722
Trenčiansky	129 451 477
SPOLU	1 311 799 190

SPRÁVCA AKO ZAMESTNÁVATEĽ

Správca zálohového systému je neziskovou organizáciou, ktorá oficiálne začala svoju činnosť 26. februára 2021.

Na začiatku bolo pár zamestnancov so zapálením pre environmentálne témy, v súčasnosti Správca zamestnáva

viac ako 120 zamestnancov.

Sme vďační za každého, kto priložil ruku k dielu a podporil svojou činnosťou projekt s celospoločenským dosahom. Postupne pracujeme na zlepšovaní podmienok pre zamestnancov, aby sme upevnili stabilné prostredie a stimulovali ich motiváciu.

AKO SPRÁVCA KOMUNIKUJE?

Cieľom komunikácie bolo nielen informovať, že sa bude zálohovať, ale tiež motivovať k zmene spotrebiteľského správania. Roky platilo, že plastové fľaše a plechovky treba pokrčiť a zahodiť do žltého kontajnera. 1. januára 2022 však prišla zmena.

Prieskum pred spustením zálohového systému ukázal, že hlavnou motiváciou ľudí nie je len navrátenie 15-centového zálohu, ale aj ochrana životného prostredia. Pred spustením zálohového systému bolo dôležité pripraviť spotrebiteľa na príchod zmeny, ktorá pomôže urobiť našu prírodu krajšou a čistejšou. Cieľom bolo verejnosť pozitívne naladiť prostredníctvom komunikácie benefitov, ktoré prinesie zavedenie zálohového systému pre životné prostredie. Zdôrazňovali sme aj začiatok spustenia zálohového systému.

So spustením zálohového systému sme začali prinášať viac racionálnych informácií. Vysvetľovali sme, ako presne systém funguje a apelovali sme na zmenu spotrebiteľského správania, ktorú sme zhrnuli do sloganu: „**Od 1. januára nekrčíme, nezhadzujeme, zálohujeme. Jednoduché.**“ Pre prechodné obdobia výrobcov a obchodníkov, kedy sa spotrebiteľ aj po zavedení zálohového systému mohol stretnúť s nezalohovanými obalmi, bolo podstatné verejnosť naučiť v prvom rade rozpoznávať symbol zálohovania, ktorý sa nachádza na obaloch.

Pre úvodný rok fungovania systému bolo dôležité nastavenie jednotnej komunikácie v rámci zapojených subjektov, hlavne výrobcov a obchodníkov, udržiavanie pozitívnej nálady, motivovanie či zodpovedanie prípadných otázok.

Pred spustením systému a počas úvodného roka fungovania sme komunikovali prostredníctvom osobností/influencerov, ktoré sú známe a prijateľné pre širokú verejnosť. Ich tváre sme premiešali s castingovými neznámymi ľuďmi, ktorí zosobňovali široké cieľové skupiny: starší pán, mladá mamička s deťmi a mladý chalan. V rámci komunikácie sme pristúpili aj k budovaniu vlastných profilov na sociálnych sieťach, vďaka ktorým vieme flexibilne posúvať potrebné informácie a reagovať na aktuálnu situáciu.

Na základe prieskumu spred konca implementačného roka vieme, že za necelý rok po spustení zálohovania na Slovensku 92 % ľudí spontánne vie, že od januára sa zálohuje. Ak ľuďom tento fakt pripomenieme, zachytil ho už takmer každý (95 %). Osobnú skúsenosť so zálohovaním deklaruje až 93 % populácie. Ukazuje sa,

že si spotrebitelia zvykli na aktivity spojené so zálohovaním, ako je skladovanie obalov a vracanie obalov. Preukazuje to aj klesajúca frekvencia vracania obalov na odberné miesta.

V priebehu druhého roka sme pristúpili k novému konceptu, v rámci ktorého sme si vytvorili vlastného ambasádora zálohovania. Vratko Štupel prebral štafetu od Sajfu a Fera Jokea, tváří predchádzajúcich kampaní. Je to výmyselník, ktorého nápady budú v priebehu roka priblížené verejnosti nielen prostredníctvom reklamných kampaní a PR výstupov, ale aj rôznych podujatí.

Kampaň s kreatívnym konceptom mladého influencera, pre ktorého je zálohovanie spojenie ochrany prírody a „biznisu“, pre nás pripravila agentúra Ponyhouse. Vratkova energia a nadšenie je nakažlivé. V rámci hlavnej kampaňovej komunikácie aj prostredníctvom svojich profilov na Facebooku, Instagrame a TikToku ukazuje mladým ľuďom, že nie sú sami v tom, že chcú meniť svet k lepšiemu. Ako hovorí Vratko – správny biznismen vidí

v problémoch príležitostí. Preto pomáha so zálohovaním svojej rodine, susedom a v konečnom dôsledku aj prírode. V spolupráci s agentúrou Ponyhouse nám s PR komunikáciou od začiatku roka pomáha aj agentúra Neopublic. Spoločne vidíme v novej kampani výnimočnú príležitosť atraktívnou formou osloviť aj mladšie cieľové skupiny. Vyzdvihujeme motiváciu finančnú, ale aj environmentálnu: „Zálohujte. Oplatí sa to vám aj prírode.“

V súčasnosti je našim primárnym cieľom ľuďom pripomínať, že zálohovanie má naozaj zmysel. Pracujeme aj na tom, aby bolo vidieť, že zálohovanie je projekt, ktorý je živý a stále sa vyvíja. Neustále narastá počet odberných miest a aktívne vytvárame nové alternatívne odberné miesta. Do siete zálohovania sa môžu zapojiť napríklad reštaurácie, hotely, aquaparky, kúpaliská, firmy s pitným režimom alebo školy. Spolupracujeme aj s hudobnými festivalmi a rôznymi eventami, ktoré popri väčšiemu pohodliu návštevníkov vytvárajú originálny formát podpory charít. Zálohy z darovaných fľašiek a plechoviek putujú dohodnutým neziskovým organizáciám a občianskym združeniam. V rámci posilnenia boja proti litteringu vytvárame v spolupráci

s národnými parkami možnosť odovzdať zálohované obaly do špeciálnych nádob, ktoré budú umiestnené vo vybraných lokalitách.

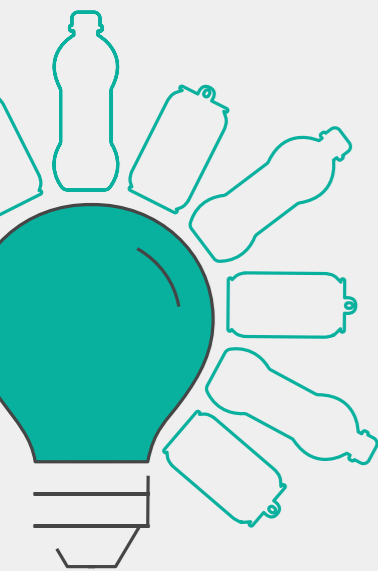
Dôležitá je aj komunikácia na odbornú verejnosť. Správca pravidelne prispieva dôležitými informáciami cez svoje komunikačné kanály ako web spravcazaloh.sk, profil na LinkedIn či Twitteri. Rovnako sa zúčastňuje rôznych webinárov, konferencií, či iných spôsoboch prezentácie pre odbornú verejnosť. V aktuálnom roku sa aktívne zúčastnil podujatí Samoška kongres, Czech and Slovak Sustainability Summit, Slovenské obchodné fórum a konferencie Obehové hospodárstvo.

VZDELÁVANIE

Po roku zálohovania vidíme, že Slováci našli v zálohovaní zmysel. Systém zálohovania si osvojili a prekonalí všetky očakávania aj zákonom stanovenú mieru návratnosti. Zálohovanie ukázalo, že sme národ, ktorý má zodpovedný prístup k životnému prostrediu.

Je veľmi podstatné, aby ľudia tento zodpovedný prístup k životnému prostrediu unifikovali na celkový prístup k odpadu a rovnako zodpovedne pristupovali k triedeniu zberu, ktoré je dôležité pre zabezpečenie recyklácie odpadov. Práve preto sú pre nás veľmi dôležité spolupráce zamerané na vzdelávanie detí a mládeže. Ak naučíme naše deti od mala premýšľať ekologicky, bude z toho profitovať celá rodina, celá spoločnosť aj celá krajina. Mimo vzdelávania prostredníctvom kampaňovej a pravidelnej komunikácie cez naše komunikačné kanály je pre nás dôležité byť súčasťou projektov, ktoré edukujú mladé generácie v oblasti odpadového hospodárstva a prístupu k životnému prostrediu.

V rámci edukácie pokračujeme aj v tomto roku ako partner a odborný garant eko muzikálu Odpad je poklad, ktorého súčasťou sú aj rôzne aktivity napomáhajúce trvalo udržateľnému rozvoju životného prostredia Slovenska. Prínosom realizácie muzikálu o odpade je skĺbenie umenia a vzdelávania, ktoré pomôže v spoločnosti vytvoriť hlbší záujem o tému odpadov a správne nakladanie s nimi. Vyjadrenie myšlienok prostredníctvom umeleckej výpovede má potenciál formovania nielen mladého človeka. Cieľom je predchádzať tvorbe odpadu, znížiť skládkovanie odpadu a podporiť udržateľnosť životného prostredia. Vysvetliť, aký dopad má správanie v súvislosti s nakladaním s odpadom na náš život v oblasti ekológie, prírodných zdrojov, ekonomiky, zdravia. Zlepšiť vzťah ľudí k životnému prostrediu a upevňovať v nich presvedčenie, že svojím zodpovedným správaním a snahou predchádzať vzniku odpadov prispievajú k jeho zlepšeniu.

Posilnenie vzdelávania detí predškolského veku sme v tomto roku podporili spoluprácou s hudobným programom Miro Jaroš Amfík tour. V rámci každého koncertu je deťom vysvetlený pozitívny vplyv zálohovania na našu prírodu, či celkovo planétu. Deti zároveň získavajú praktické informácie o zálohovaní. Na podujatiach je dostupná aj maketa zálohovacieho systému v reálnej veľkosti. Nechýba ani zapojenie podujatia do zálohovania a následná podpora charitatívnej organizácie Plamienok.

Vzdelávanie detí sme rozšírili o spoluprácu s organizáciou rozšírenej zodpovednosti výrobcov, NATUR-PACK, v rámci projektu Zberný dvor zameraného na deti a mládež. Program obohacuje svojím hudobným talentom spevák Braňo Jobus. Cieľom spolupráce je zábavnou a interaktívnou formou vzdelávať deti na tému triedenia, zálohovania a predchádzania vzniku odpadov. Zážitkový program prebieha

v spolupráci s vybranými školami aj na verejných podujatiach či festivaloch. Tím Zberného dvoru v tomto roku vzdelával deti zo základných škôl na sérii workshopov v Nových Zámkoch, Zvolene, Topoľčanoch a Galante. Na verejných podujatiach Dobrý trh a Kaufland Detský festival si deti mohli zasúťažiť o atraktívne ceny a naučiť sa, ako lepšie pristupovať životnému prostrediu.

SPOLUPRÁCA

Počas náročného obdobia prípravy zálohového systému na Slovensku sme sa inšpirovali krajinami, v ktorých už zálohový systém zavedený bol. Išlo predovšetkým o severské a pobaltské krajiny. Tie nám v čase úsilia o zavedenie zálohového systému poskytli cennú podporu a súčinnosť.

Slovensko je tak po intenzívnej príprave dvanástou krajinou, ktorá sa do zálohovania zapojila v rámci Európy a prvou krajinou v našom regióne, ktorá sa pridala k myšlienke cirkulárnej ekonomiky a spustila zálohový systém. Vďaka úspešnému zavedeniu zálohovania sa Slovensko stalo krajinou, ktorá inšpiruje ostatných na ceste k zavedeniu zálohovania. Tak, ako sme pred rokmi zbierali inšpiráciu od krajín so zavedeným zálohovým systémom, dnes môžeme odovzdávať ďalej vlastné skúsenosti a podporovať tým myšlienku cirkulárnej ekonomiky v Európe.

V tomto smere prebehla séria stretnutí, kde sme sa v rámci spolupráce podelili o cenné informácie o zálohovom systéme. Komunikovali sme s krajinami ako Slovinsko, Anglicko, Maďarsko, Česko, Rakúsko, Bulharsko, Poľsko či Rumunsko. Zdieľali sme informácie v teoretickej rovine a ukázali sme aj, ako funguje prax.

Slovensko sa prvýkrát stalo miestom stretnutia Asociácie zálohových systémov v Európe, ktoré sa koná každoročne za účelom zefektívnenia spolupráce a odovzdávania skúseností. V mene Správcu zálohového systému riaditeľ Marián Áč privítal generálnych riaditeľov zálohových systémov z pätnástich krajín EÚ.

Poctou bola aj návšteva holandského kráľovského páru, ktorý tým podporil šírenie myšlienky cirkulárnej ekonomiky nielen v Európe. Úspešnosť zálohového systému prezentoval riaditeľ Správcu Marián Áč, ktorý v krátkosti previedol kráľovskému páru a pani prezidentke Zuzane Čaputovej praktickú ukážku zálohovania.

Pre šírenie myšlienky cirkulárnej ekonomiky je veľmi dôležité, aby fungovala spolupráca medzi krajinami. Vďaka vzájomnej podpore krajín, efektívnejším nastavením procesov a správne nastaveniu zálohovania pre nové krajiny dosiahneme viac vyzbieraného materiálu, znížime voľne pohodený odpad od nápojových obalov a budeme šetriť prírodné zdroje. Zároveň ukazujeme, ako výrobcovia aj v iných odvetviach môžu využiť princíp obehového hospodárstva v prospech životného prostredia.

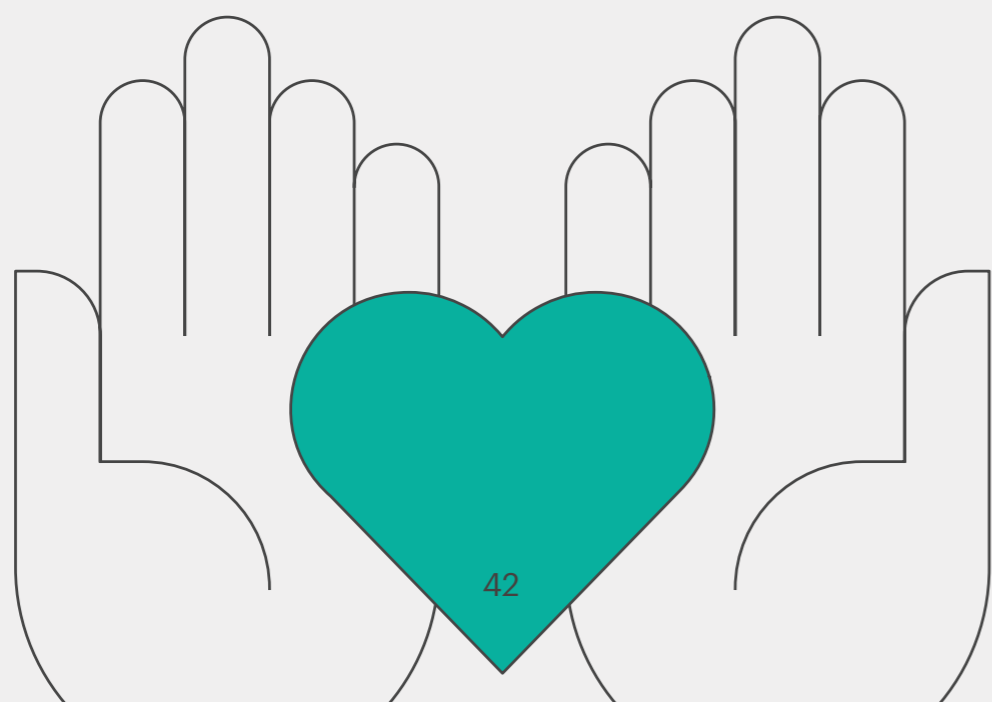

INKLUZÍVNE AKTIVITY

Zálohový systém na Slovensku má nesporné pozitívne ekonomické a environmentálne dopady. Rovnako je však dôležitá aj ústretovosť a prístupnosť systému pre dôchodcov, hendikepovaných a zdravotne znevýhodnených občanov.

Zálohový systém pre plastové fľaše a plechovky od nápojov vznikol, aby sme spoločnými silami vyzbierali viac materiálu vyššej kvality, šetrili prírodné prostredie, bojovali proti voľne pohodenému odpadu a prispievali k čistejšiemu Slovensku. Aby bol systém úspešný a zákazník bol motivovaný sa do neho zapojiť, je dôležité, aby bol dostupný pre čo najširšiu skupinu obyvateľov. Dostupnosť však nepredstavuje len hustotu odbernej siete, ale aj obslužnosť týchto miest napríklad pre obyvateľov so zdravotným znevýhodnením. Preto vnímame ako našu povinnosť urobiť všetko, aby bolo zálohovanie dostupné na akomkoľvek odbernom mieste aj pre zdravotne znevýhodnených spotrebiteľov.

Správca zálohového systému ako koordinátor projektu s celospoločenským dopadom sa od spustenia systému zálohovania spolu s partnermi zaoberá otázkou jeho maximálnej dostupnosti. V snahe zlepšovať systém pre každého sa na pôde Ministerstva životného prostredia zúčastnili zástupcovia SZS okrúhleho stola za účasti organizácií zastupujúcich zdravotne znevýhodnených. Spoločne diskutovali o problémoch, ale a o rôznych konkrétnych opatreniach.

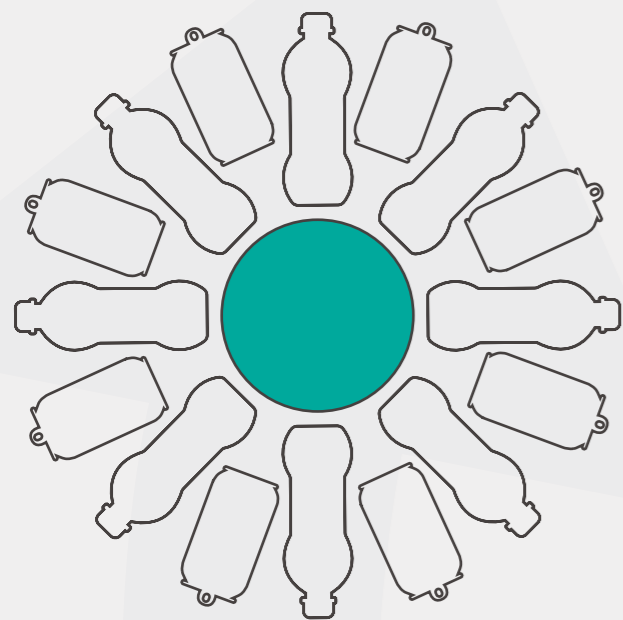
Práve v tomto kontexte sa na pôde Správca zálohového systému zrodila myšlienka, ktorej realizácia dokáže posunúť tému dopredu. Správca s pomocou zástupcu komunity vozíčkarov Jakubom Nagyom, ktorý je aj vrcholový športovec v disciplíne boccia, otestoval všetky rozdielne typy zálohovateľov. Zisťoval, aká je ich prístupnosť a obslužnosť pre ťažko zdravotne hendikepovaných spoluobčanov. Máme tak za sebou zrealizovaný používateľský test odlišných

typov zálohových automatov človekom odkázaným na pohyb pomocou invalidného vozíka. Z pohľadu Správca sú zistenia z testu hodnotnou informáciou. Momentálne pracujeme s obchodníkmi na vylepšovaní systému tak, aby bolo zálohovanie komfortné a prístupné naozaj pre všetkých. V podobných aktivitách plánujeme pokračovať. Napríklad sa plánujeme sústrediť na prístupnosť a obslužnosť odberného miesta pre nevidiacich a slabozrakých obyvateľov.

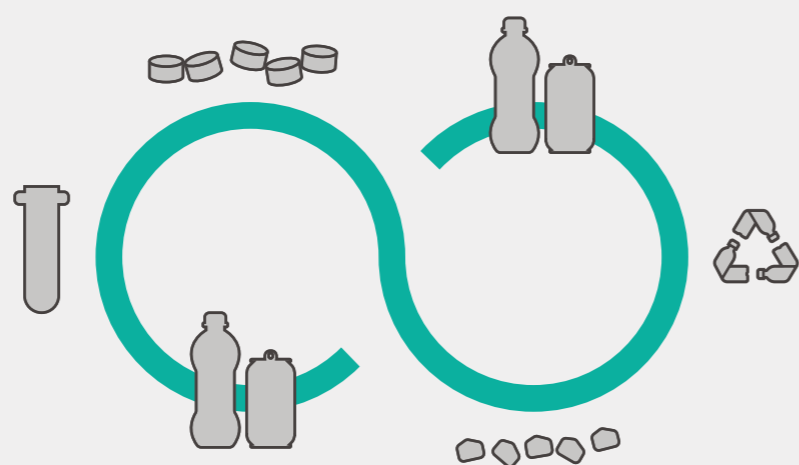

Správca poznatky získané pri užívateľskom teste konzultuje so zástupcami zväzov obchodníkov, ktorí sú vlastníkami technických zariadení pre zálohovanie. V spolupráci s obchodníkmi sme pripravili odporúčania pre odberné miesta, ktoré by mali zjednodušiť a sprístupniť obslužnosť na odbernom mieste skutočne každému. Obchodníkom a personálu však už dnes patrí vďaka v snahe pomáhať všetkým, ktorí to potrebujú.

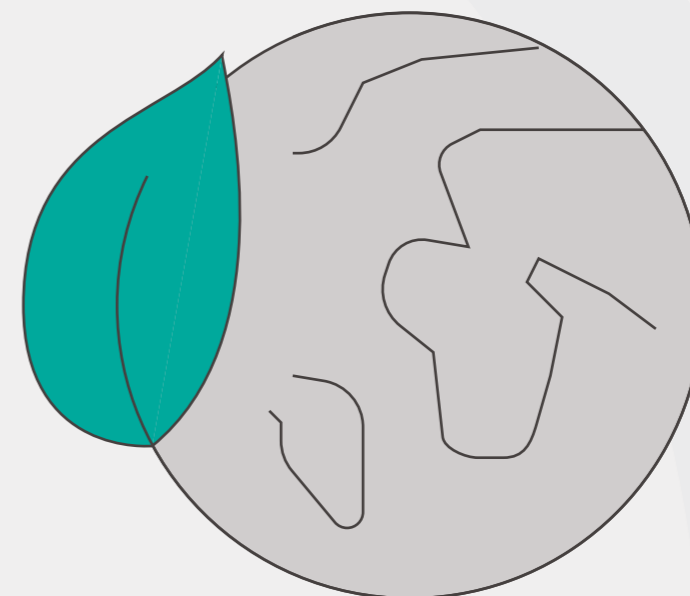
BENEFITY ZÁLOHOVANIA

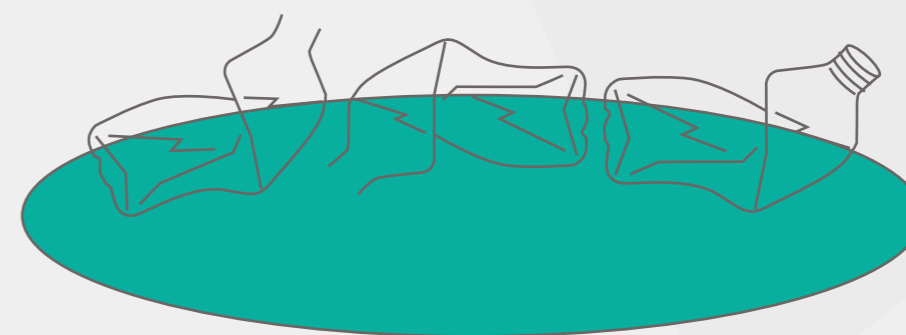
**VĎAKA ZÁLOHOVANIU
VYZBIERAME VIAC
MATERIÁLU
VYŠŠEJ KVALITY.**

**VYUŽITÍM CIRKULÁRNEJ EKONOMIKY
SA MATERIÁL POUŽIJE ZNOVA A ZNOVA
NA VÝROBU NOVÝCH FĽAŠIEK A PLECHOVIEK.**

**OPAKOVANÝM VYUŽÍVANÍM MATERIÁLU,
KTORÝ UŽ JE V OBEHU
ŠETRÍME PRÍRODNÉ ZDROJE.**

**ZÁLOHOVANIE POMÁHA V BOJI
PROTI VOĽNE POHODENÉMU ODPADU,
ČÍM SI CHRÁNIME NAŠU PRÍRODU.**

SPRÁVCA
ZÁLOHOVÉHO
SYSTEMU

SPRÁVCA ZÁLOHOVÉHO SYSTEMU n. o.
spravcazaloh.sk

Príloha č.1

K 30. 6. 2023
EVIDUJE SPRÁVCA

307 AKTÍVNE
ZAPOJENÝCH
VÝROBCOV

SPOLU TAK BOLO K 30. 6. 2023

4 256 EAN
KÓDOV

V RÁMCI PRVÉHO POLROKA V ROKU 2023
BOLO UMIESTNENÝCH

VIAC AKO 550 miliónov ZÁLOHOVANÝCH
OBALOV

CELKOVO SA OD SPUSTENIA ZÁLOHOVANIA
UMIESTNILO PRIBLIŽNE

1,7 miliardy
ZÁLOHOVANÝCH
OBALOV

57 % NÁPOJOV
V PLASTOVÝCH
FLAŠIACH

43 %
NÁPOJOV V PLECHOVKÁCH

31 %
PIVO

31 %
NEALKOHOLICKÉ
NÁPOJE

26 % BALENÉ
VODY
8,5 % ENERGETICKÉ
NÁPOJE
2 % OVOCNÉ ŠŤAVY
1 % OSTATNÉ ALKOHOLICKÉ
NÁPOJE
0,5 % VÍNO

K 30. 6. 2023 JE V ZÁLOHOVOM SYSTÉME
AKTÍVNYCH REGISTROVANÝCH

2 153
AKTÍVNYCH
NÁRODNÝCH
EAN KÓDOV

2 103
AKTÍVNYCH
MEDZINÁRODNÝCH
EAN KÓDOV

Počet
aktívnych registrovaných
distribútorov k 30. 6. 2023 je **284**

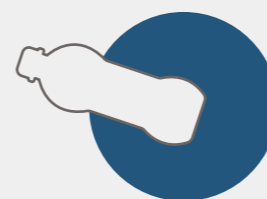
Počet
odberných miest
k 30. 6. 2023 je

3 147

Dobrovoľných
odberných miest
tvorí približne **63 %**
zapojených
prevádzok

Povinne je
zapojených **37 %**
predajní

Automatizovaný
odber využíva takmer

74 %
prevádzok

Ručný odber
zvyšných **26 %**

Celkovo tak vďaka efektívnej preprave prijalo a pracovalo v triediacom
takmer 10 000 ton plastového materiálu
a viac 3 200 ton materiálu z plechoviek.

V prvej polovici druhého roku fungovania zálohového systému evidujeme 75 % ALU materiálu a 50 % PET materiálu predaného cez opcio priamo výrobcom. Voľným predajom sa predal zvyšný spracovaný materiál. Spoločne sa tak 55 % materiálu so zálohovaných obalov garantovane využije na výrobu nových obalov. Cieľom je, aby toto číslo neustále rástlo.

Spoločným úsilím sme v prvom polroku 2023 vyzbierali

490 206 603

zálohovaných obalov.

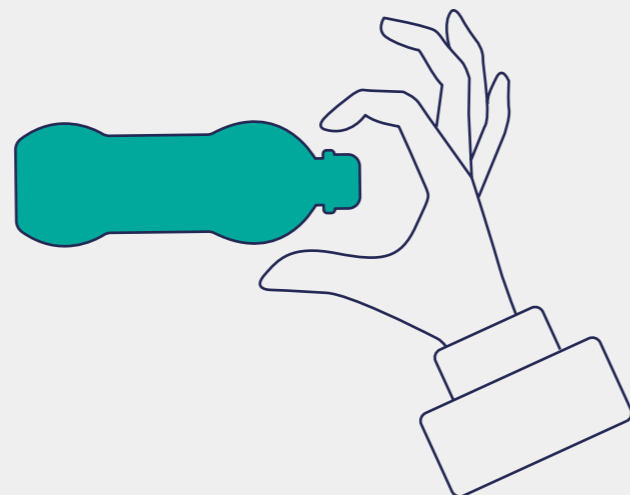

Celkovo sme od spustenia zálohového systému
vyzbierali viac ako 1,3 miliardy
zálohovaných nápojových obalov.

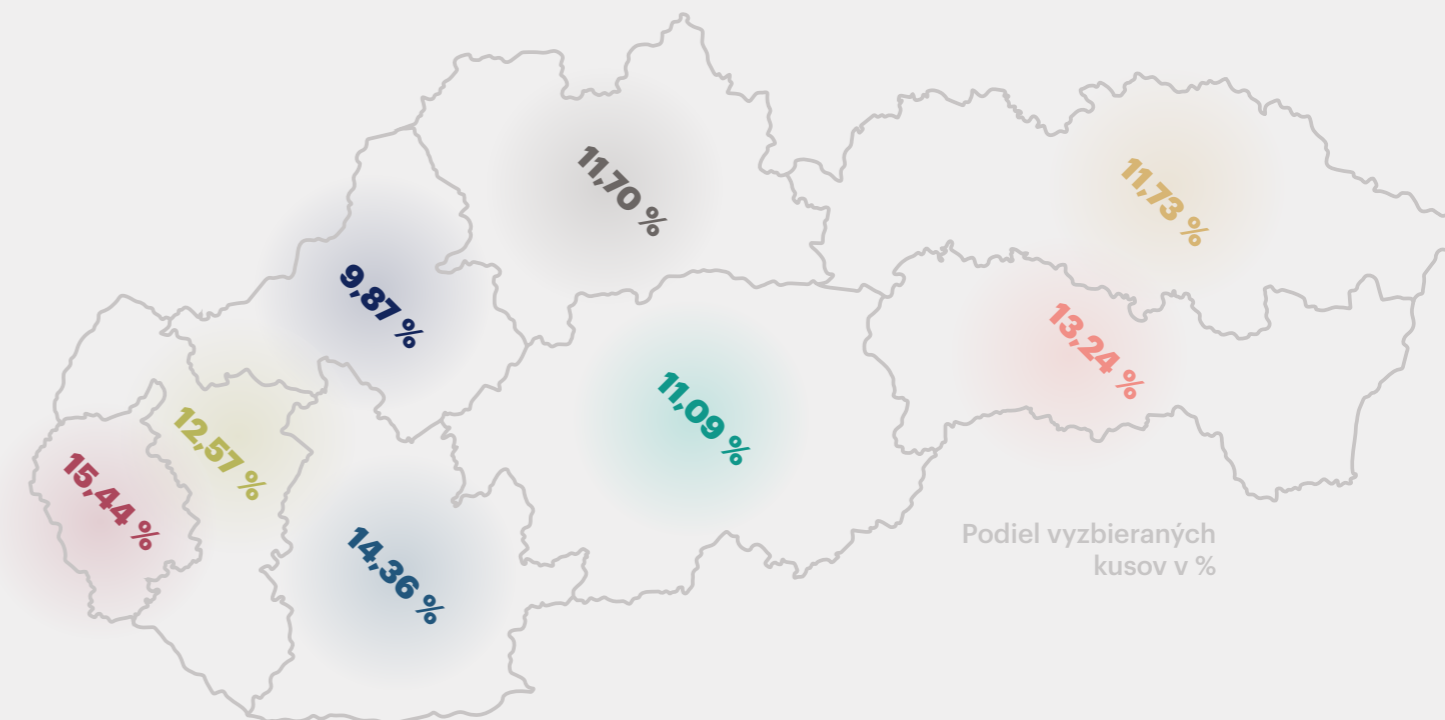
Miera návratnosti za rok 2023 je
neuveriteľných
88 %

Ak berieme do úvahy mieru návratnosti od spustenia zálohového systému, tak je miera návratnosti na úrovni

77 %

Ako sa zapájali jednotlivé kraje v tomto roku ?

Kraj	Vyzbieraných kusov
Bratislavský	202 537 311
Nitriansky	188 357 626
Košický	173 669 064
Trnavský	164 870 554
Prešovský	153 886 818
Žilinský	153 528 618
Banskobystrický	145 497 722
Trenčiansky	129 451 477
SPOLU	1 311 799 190

Ďakujeme, že pomáhate v úsilí o čistejšie Slovensko.